

بمالکین که قادر باصلاح ملک خود نیستند داده میشود و جنس هم تنزل داده میشود که ممکن است مالک در سال آئینده با سم نبرد از رعایای بیچاره بگیرد در حال این توضیحات بنده بود و در ضمن می خواستم عرض کنم مقصود ما این نبود که برود در يك چاهی دفن شود

محمد هاشم میرزا - بکمیسیون ارومیه نرفته است

سلیمان میرزا - بنده هم سرکار والا عرض کردم ارومیه و بیشتر از يك هفته است بکمیسیون ارومیه نرفته است که شاهزاده محمد هاشم میرزا هم عضو نشدند در هر حال کمیسیون های مربوط که کمیسیون ارومیه هم جزو آن است بایستی برود این لایحه را زودتر تمام کنند و بنده می خواستم استعفا کنم که يك مطالعه برای رفع نواقص آن هم در آن لایحه فرمایند و اگر اجازه فرمایند پیشنهاد خود را عرض کنم که نواقص آن را طوری رفع کنند که آنچه از صندوق فقهای مملکت بقرا می دهیم که از سختی و گرسنگی تلف نشوند به آنها برسد و یقین دارم که نظریه تمام آقایان این است که این پول بصاحبان واقعی و فقرا و مستحقین برسد.

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده راجع بدستور عرض دارم. راجع بمالیات سرشماری مدتی است طرح قانون از طرف ۵۰ شخصت نفر از نمایندگان پیشنهاد شده که ملغی شود و منی دانم این مسئله در کدام کمیسیون مانده که به مجلس نیامده است خوب است چه بدستور جلسه آتی قرار دهند و صحبتی هم در آن نخواهد شد در ظرف دودقیقه دو کلمه بدوات نوشته میشود آن را لغو کنند

رئیس - آقای نجات (اجازه)

میرزا محمد نجات - بنده راجع باوقات مجلس عرض دارم حضرت ریاست . . .

رئیس - عده برای مذاکره کافی نیست .

نجات - پس در جلسه فردا عرض می کنم .

(مجلس يك ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس - مؤتمن الملك

جلسه ۸۱

صورت مشروح مجلس
یوم پنجشنبه هشتم
قوس ۱۳۰۱ مطابقه
دهم ربیع الثانی ۱۳۴۱

مجلس دو ساعت قبل از ظهر بر ریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید صورت مجلس یوم چهارشنبه هفتم قوس را آقای امیر ناصر قرائت نمودند

رئیس - صورت جلسه گویا ایرادی ندارد آقای نجات (اجازه)

آقا میرزا محمد نجات -

دیروز در آخر جلسه بنده خواستم عرض بکنم ولی عده برای مذاکرات کافی نبود حالا عرض می کنم همه روزه از طرف مقام محترم ریاست جلسه سه ساعت و نیم قبل از ظهر اعلام می شود و اغلب آقایان در آن موقع تشریف نمی آورند و معلوم هم نیست جریمه میدهند یا خیر؟

لذا بنده پیشنهاد می کنم اگر آقایان مقتضی بدانند اسامی آقایانی که در تشریف می آورند و تا دو ساعت قبل از ظهر جلسه را معطل می کنند نوشته شده جزو غائبین مجسرب شوند

رئیس - پیشنهاد کنید تا رای گرفته شود

آقای حاج میرزا عبدالوهاب اجازه

حاج میرزا عبدالوهاب -

عرض می کنم مطابق ماده یازدهم قانون اساسی قسم خورده ایم که بهیچ فردی از افراد این مملکت خیانت نکنیم یکی از مسائل کمیسیون بمجلس آمده و معطل مانده است انتخابات بوشهر است بنده نمی دانم منتخب بوشهر کیست پور رضا است یا دیگری است بآن کار ندارم همین قدر تقاضا می کنم امر فرمایند که رایورت انتخابات بوشهر زودتر بمجلس آمده تکلیفش معین شود که بیش از این توضیح حقوق اهالی بوشهر نشده باشد

و اگر واقعا مخبر محظوری در این باب برای خودشان تصور می کنند استعفاء بدهند و دیگری را بجای خودشان منصوب کنند که زودتر تکلیف نماینده بوشهر معین شود

رئیس - اینکه می فرمائید امر کنید کی امر کند؟

حاج میرزا عبدالوهاب باید از طرف ریاست مجلس امر شود

رئیس - مربوط بامر رئیس مجلس نیست آقای مساوات

(اجازه)

آقای سید محمد مساوات عرضی

ندارم

رئیس آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - بنده دیروز

در آخر جلسه اجازه خواستم ولی چون عده برای مذاکرات کافی نبود نتوانستم عرض را عرض کنم عریض بنده دو قسمت و هر دو راجع بکمیسیون بودجه است

اولا اینجا بکرات به هیئت دولت اعتراض

می شود که چرا بودجه سه آتیه را تهیه نمی کنند که بمجلس بفرستند بنده این مسئله را نمی فهمم در صورتی که بودجه های امسال از مجلس نگذشته دولت از روی چه زمینه می تواند بودجه های سه آتیه را تهیه کنند این بود که خواستم استعفا کنم که بودجه های امسال که از کمیسیون بودجه گذشته جزء دستور شود که هم تکلیف ادارات معین شود و هم زمینه بدست دولت بیاید

قسمت دیگر که خواستم از کمیسیون بودجه استعفا کنم راجع ببیستادهای است که برای جلوگیری از ملخ شده است که زودتر آنرا بمجلس بفرستند زیرا دولت این پیشنهاد را برای جلوگیری از آفت ملخ نموده است و الان مرقع است که دولت اقدام نماید زیرا الان يك قسمت از مملکت را ملخ گرفته است که اگر اقدام نشود عنقریب بضرر های غیر منتظره دچار خواهیم شد

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - بنده عرضی ندارم فقط خواستم یاد آوری بکنم این که آقای حاج میرزا عبدالوهاب فرمودند ما قسم خورده ایم که نسبت با افراد مملکت خیانت نکنیم

اولا خوب است يك مرتبه دیگر قسم نامه را بدقت بخوانند ما قسم خورده ایم نسبت با اساس سلطنت و حقوق ملت خیانت ننمائیم و ابداً مسئله افراد در بین اینست البته خیانت ملی الاصول در هر موقع بدست ولی وقتی که اعتبار نامه کسی را کمیسیون قدری بتأخیر انداخته باشد نمی توان گفت خیانت باو اطلاق کرد لغت خیانت لغت خیلی بزرگی است و يك شعبه که یکی دو هفته اعتبار نامه را به تأخیر انداخته باشد نمی توان به آن شبهه نسبت خیانت را اطلاق کرد

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده خواستم در جواب آقای ارباب کیخسرو عرض بکنم که بودجه سال جدید ربطی به بودجه سه حاضر ندارد معطلی بودجه های سه حاضر برای بی تناسبی آنها است و بهمین جهت هم مجلس تا کنون نتوانسته است تصمیم قطعی برای آنها اتخاذ کند بودجه هر وزارت خانه مطابق نظریات وزیر آن وزارت خانه معین شده است

مثلا در هر وزارت خانه برای نیات بکطور حقوق معین کرده اند و در حقیقت از روی يك اصل کلی بودجه ها نوشته شده است ولی برای سال آتیه قانون استخدام زمینه است و بودجه های سال حاضر زمینه برای بودجه های سال بعد نخواهد بود يك

مسئله راجع بدستور می خواستم عرض کنم که قانون مالیات سرشماری که مدتی است از طرف جمعی از آقایان پیشنهاد شده است و دیروز هم تقاضا کردم جزو دستور باشد در دستور مقدم باشد

رئیس - آقای نصرت الدوله (اجازه)

نصرت الدوله - بنده چون مخبر کمیسیون بودجه هستم راجع باظهارات آقای ارباب صحیح نمی دانم که ساکت بمانم باین جهت عرض می کنم راجع به بودجه سه جاری که اشاره فرمودند تصور می کنم خود آقای ارباب کیخسرو هم تصدیق فرمایند که بر کمیسیون بودجه هیچ ایرادی وارد نیست کمیسیون بودجه اصرار های خیلی زیاد از کابینه هائی که از اول سال روی کار آمدند يك بودجه هائی را خواست و بهر شکل بود آنها را از کمیسیون گذرانده و طبع و توزیع نمود چنانچه آقایان مسبوقند بودجه عدلیه بودجه وزارت داخله وزارت خارجه قبلا طبع و توزیع شده بودجه وزارت فوائد عامه هم که از مجلس گذشته است

بودجه وزارت معارف هم اخیراً از کمیسیون گذشته و تصور می کنم تا پنج روز دیگر طبع و توزیع شود حالا چه شده است که این بودجه ها

بلا تکلیف مانده است لازم است توضیح بدهم بودجه وزارت عدلیه که بمجلس آمد منی دانم از چه نقطه نظر آقایان تقاضا کردند از دستور خارج شده و در خارج در آن مذاکره کنند و در خارج هم نه جمع می شود نه مذاکره می کنند و همیشه بلا تکلیف باقی مانده است مقید بآن هم نیستند و این مسئله دیگر تقصیر کمیسیون نیست و بنده مخصوصاً از آقای منصور السلطنه تقاضا کردم که جداً از مجلس درخواست کنند که بودجه عدلیه بمجلس آمده و هر حرفی هم می خواهند در آن بزنند در مجلس

علنی گفته شود بودجه وزارت خارجه در آقای رئیس الوزراء نمی دانم بچه ملاحظه تقاضا کردند از دستور خارج شود و در آن ملاحظاتی نموده بعد بمجلس بفرستند بودجه وزارت داخله هنوز جزء دستور نشده است و بنده تصور می کنم عیب نگذشتن این بودجه ها این نبود که آقای حائری زاده فرمودند که چون از روی يك نظر و يك راه حل مستقیمی معین نشده است باین واسطه بلا تکلیف مانده و از مجلس نگذشته است این بودجه برای از اول حمل ایت ثل تا آخر حمل است حالا هم چهارم بیشتر باخبر سال نداریم و

کمیسیون بودجه تصمیم داشت که بهر نحوی هست این بودجه ها را از کمیسیون بگذرانند والا اگر بنا بود این مسائل را در نظر بگیرد باین زودی ممکن نبود از کمیسیون این بودجه ها بگذرد و کمیسیون فقط میل

داشت که زودتر بودجه‌ها بگذرد که برای سال آتی هم این بودجه‌ها هم بودجه سال بعد که دولت مطابق قانون استهتام تهیه می‌کند زمینه شده و زودتر بگذرد البته آقایان تصدیق می‌کنند که در این مملکت هنوز يك بودجه صحیحی معین نشده ولو این که بودجه خرج هم باشد و برای آتی به اولین وسیله گذشتن بودجه ها گذشتن همین بودجه‌ها است و لو این که بهتر ترتیب باشد چنانچه آقای ارباب تذکر دادند و بنده خیلی خوشوقتیم که فرمایش ایشان برای بنده هم وسیله شد که تذکر بدهم که ما باید جدیت بکنیم و بودجه های هذمه‌السنه را بهر نحوی که هست بگذرانیم .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده عرضی ندارم .

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - عرض بنده گفته شد

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده عرض می‌کنم ماده دوم قانون اساسی می‌نویسد مجلس شورای ملی نماینده قاطبه اهالی مملکت ایران است که در امور معاشی و سیاسی وطن خود مشارکت دارند ما نماینده عموم ملتیم و قسم هم خورده‌ایم نسبت به ملت خیانت نکنیم در این صورت بجهت ما باید حقوق ملت را ترضیع کنیم ؟ اگر می‌فرمائید و کیل بوشهر جزو ملت نیست آن را هم بفرمائید

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده خواستم راجع بفرمایش شاهزاده نصرت الدوله توضیح بدهم که من مخالف نبودم که بودجه‌های سنه حاضر بگذرد و عقیده ام این بود که بودجه های هذمه‌السنه برای بودجه‌های سنه آتی به زمینه نخواهد بود بودجه های سنه آتی را باید دولت بزمینه قانون استهتام بنویسد و البته لازم است بودجه های هذمه‌السنه هم هر چه زودتر از مجلس بگذرد . اما راجع بفرمایش آقای حاج میرزا عبدالوهاب خواستم عرض کنم بنده نمی‌دانم چه شده است که آقای حاج میرزا عبدالوهاب اصرار دارند که فقط اهالی بوشهر جزء ملت ایرانند مگر اهالی طهران جزء ملت نیستند چه سبب دارد که در کسری و کلای تهران صحبتی نمی‌فرمایند مگر اهالی شیراز جزو ملت ایران نیستند؟ مگر اهالی یزد جزء ملت ایران نیستند که اعتبارنامه یک نفر از کلای آنجا را معطل گذارده اند البته باید عموم اعتبارنامه ها به مجلس آمده و تکلیف آنها

معلوم شود نه این که بگوئیم چرا فقط اعتبارنامه و کیل بوشهر را به مجلس نمی‌آورند که این حرف در خارج اعمال اغراض خصوصی تصور شود .

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - بنده خواستم تقاضا کنم که این پنج روزی که جلسات علنی است اگر صلاح بدانند روزهای چهارشنبه و یکشنبه را به بودجه‌ها اختصاص بدهیم و همانطور که شاهزاده نصرت الدوله هم بیان کردند حرف هائی که بنا است در خارج گفته شود در مجلس علنی گفته شود و هیچ منافاتی هم نخواهد داشت چنانچه در لایحه امتیاز در يك ماده آن چند جلسه مذاکره شده بودجه هم به مجلس بیاید و چند جلسه در يك فصلش گفتگو شود و ملی ایحال بنده هم معتمد که هر چه زودتر تکلیف بودجه ها معین شود و این مسئله را تقاضا و پیشنهاد می‌کنم و ضمناً يك تقاضای دیگر هم دارم که آقایان قبول بفرمائید وقت مجلس کمتر تلف می‌شود و کارها هم زودتر خواهد گذشت و آن این است که دستجات مختلف قبلاً در خارج تصمیمی نسبت به پیشنهاد ها و لوائح بگیرند و یکی دو نفر را معین کنند که عقاید آقایان را اظهار کنند و اگر هم میخواهند پیشنهادی بکنند در جمعیت های خودشان پیشنهاد کنند که دیگر وقتی آن لایحه به مجلس می‌آید پنجاه فقره پیشنهاد داده نشود و این مسئله مخالف قانون هم نیست و تولید اشکالی هم نخواهد کرد

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - بنده دیگر چیزی نگفته نمی‌بینم که مانده باشد غیر از دستور مجلس علاوه عرض می‌کنم همانطور که شاهزاده نصرت الدوله هم گفتند اعتبار بودجه‌های هذمه‌السنه سه ماه و کسری بیشتر باقی نیست و اگر بنا باشد ما در ظرف این مدت در آنها رأی ندهیم حقیقه چیز غریبی میشود یکسال است بودجه به مجلس آمده و بالاخره در آن رای داده نشده باشد !!! البته بودجه‌ها باید در اول سال حاضر باشد که تکلیف مستخدمین معلوم باشد و عقیده بنده هم این است همانطور که آقای تدین فرمودند در ظرف هفته دوسه جلسه تخصیص بودجه ها داده شود و حتی المقدور سعی کنیم که آنها بگذرد و لااقل برای بودجه های سنه آتی به زمینه حاضر باشد پیشنهاد آقای نجات راجع بدیر آمده‌گان بشرح ذیل قرائت شد

پیشنهاد می‌کنم آقایانی که دیرتر از موقع تشکیل مجلس مقدس که موقع آنرا مجلس معین می‌کنند تشریف می‌آورند اسامی آنها هم روزه در مجلس

قرائت شود .

(محمد نجات) رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - بنده با این پیشنهاد موافقم خوب است بکریع را استثناء کنند چنانچه در نظامنامه هم بکریع را استثناء کرده است و اگر آن بکریع استثناء نشود بایستی اگر کسی یکدقیقه هم دیر آمد مطابق این پیشنهاد در مجلس خوانده شود و عقیده بنده این است که نوشته شود پس از بکریع

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده از آقای ارباب کیخسرو استخدا می‌کنم که هیچ فرجه قابل نشوند زیرا وقتی که بنا شد بکریع فرجه معین شود . . . .

یک نفر از نمایندگان - لازم است بکریع استثناء شود

آقا سید یعقوب - اجازه فرمائید بنده خوب مسبوق همه روزه اجازه نامه است که بکسیون می‌آید سه ساعت قبل از ظهر همه روزه وقت جلسه را معین میکنند و یکساعت بظهر جلسه تشکیل میشود ما باید طوری بکنیم که کار از پیش برود - ممکن است وقت جلسه را بکریع دیر تر معین کنند نه آنکه بکریع فرجه بدهند از این طرف از اول جلسه بکریع کم کنند و سر موقع هر کس نیامد اسمش در مجلس خوانده شود

(گفتند مذاکرات کافی است)

نجات - بنده يك ربع را قبول می‌کنم . پیشنهاد مزبور با اضافه لفظ يك ربع بشرح ذیل قرائت شد

پیشنهاد می‌کنم آقایانی که يك ربع دیرتر از موقع تشکیل مجلس مقدس که موقع آن را مجلس معین می‌کند تشریف می‌آورند اسامی آنها هم روزه در مجلس قرائت شود

(محمد نجات)

رئیس - آقایانی که این پیشنهاد را تصویب می‌کنند قیام فرمائید (اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

پیشنهاد آقای تدین و جمیل الملک قرائت شد :

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی بنده پیشنهاد می‌کنم مجلس تصویب نماید روز های یکشنبه و چهارشنبه اختصاص بودجه‌های وزارتخانه ها داده شود و بودجه های طبع شده به مجلس بیاید (نصرالله شیبانی) (سید محمد تدین)

رئیس - در این باب مخالفی نیست؟ (گفتند خیر)

رئیس - کنترات حقوق مملکتین مطرح است . آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده در دستور مرضی داشتم .

رئیس - بفرمائید

حائری زاده - چنانچه قبلاً عرض کردم حالا هم یادآوری می‌کنم در خصوص الغاء مالیات سرشماری تقاضا میکنم که در اول جلسه مطرح شود

رئیس - حاضر است

حائری زاده - بلی حاضر است بعضی اظهار نمودند رایرتش داده نشده .

رئیس - در کمیسیون مبتکرات است

حائری زاده - اجازه می‌فرمائید

رئیس - بفرمائید

حائری زاده - از سی و یکم سنبله این مسئله بکسیون رفته و هنوز بکسیون راپرت آنرا نداده است بلکه بکسیون بخواهد ششماه معطل کند تکلیف ما پس چیست و راپرت راجع بانگور که تقریباً پنجاه شصت نفر از نمایندگان امضاء کرده اند خوب است مطرح شود

حاج میرزا مرتضی - مخبر کمیسیون مبتکرات - راپورتش را حاضر کرده اند ولی برای اشکالی که در پیش بود قدری معطل شد که تارفع اشکال شده تقدیم مجلس کنند و این مسئله غیر از مالیات انگور اسد این مصوبه مجلس است

رئیس - آقای فتح الدوله

فتح الدوله - بنده مخالفم با این که لایحه راجع به مالیات سر شماری جزو دستور باشد برای این که اولاً از کمیسیون نگذشته است ثانیاً از مالیاتهای خیلی قدیم است اگر ما بخواهیم در امورات مالیه تصمیمی اتخاذ کنیم بایستی چون دکتر - میلسیو رئیس مالیه آمده است قبلاً کسب نظر او را کرده بعد از این مسائل رأی بدهیم خوب نیست مبتکرأ بدون این که از کمیسیون گذشته باشد ما بیائیم آنرا جزو دستور کنیم در عوض عقیده بنده این است قانون ممیزی جزو دستور شود

رئیس - دستوریکه برای امروز معین شده است باید مطرح شود

(گفتند صحیح است)

لا یحه ۱۳۸۰۱ راجع با استخدام چهار نفر معلم حقوق قرائت

ماده ۱ - دولت مجاز است که مسیو هس و مسیو فراش و مسیو ریو فرانسوی را برای معلمین حقوق به مدت سه سال از تاریخ

انتقاد کثرت برای هر نفری سالیانه به مبلغ چهار هزار تومان کثرت نماید ماده ۲ - مخارج مسافرت از فرانسه تا طهران و در مرفع مراجعت از طهران تا پاریس برای شخص مستخدمین فوق پرداخته می شود

ماده ۳ - دولت مجاز است که مسیوهرال فرانسوی را برای معلمی حقوق بدست سال از تاریخ انقضای کثرت مشارالیه سالیانه مبلغ چهار هزار تومان کثرت نماید (امضاء فیروز)

رئیس - مذاکرات در کلیات است (اجازه)

شیخ الاسلام - شخص اصفهانی گفته بود که خدا هر بدعهد که آقا که تا چهارده سال دیگر این خار را از پیش پای مردم بردارند بنده هم می گویم خدا طول عمر بدهد بآقای زنجانی و آقا سید یعقوب که اگر باین قسمتی کاین دو آقایان فرمودند مجلس از حمت نطق آورده می شود آقای زنجانی فرمودند مباحثه در کلیات این است که می گوید این قانون را قبول دارم یا ندارم این دو کلمه است آقای آقا سید یعقوب بگویی فرمودند که هر کس در مواد حرف دارد بکنسیون پیشنهاد کند ولی چون این عقیده هنوز در مجلس راسخ نشده است این است که بنده چند کلمه عرض می کنم اولاً بنده میدانم بچه مناسبت این لایحه استخدام معلم مدرسه حقوق را وزارت امور خارجه داده مدرسه حقوق متعلق به عدلیه است و این برخلاف ترتیب است و معلم راجع بوزارت علوم است کلیتاً مناسبت اینکه وزارت خارجه لایحه برای استخدام معلم می دهد معلوم نیست و من تفهیمم مطلب دیگر که آنرا هم بنده تفهیمم این است که آن آقای فول که چند سال است اینجا تشریف دارند در پیشنهاد دولت بسرای ایشان پنج هزار و شصت تومان معین شده بود و کمسیون آنرا چهار هزار تومان کرده ولی آن ۳ نفر دیگر را مطابق آنچه که دولت پیشنهاد کرده است کمسیون قبول کرده است اینچاهم تفهیمم معلوم میشود آن آقایان دیدند انصافیت ایشان یک قدری بی میزان هزار و شصت تومان تنزل کرده و آن آقایان دیگر هم که تشریف می آورند شاید بعد از چند سال دیگر از مقرری آنها هم قدری کسر کنند مطلب دیگر اینکه بعد از مذاکرات زیاد که در خارج مجلس شد شنیده شد که این قسم مقرر شد که مدرس حقوق عدلیه و مدرس سیاسی وزارت امور خارجه این دو مدرس یک مدرس به شود آنهم با یک ترتیب صحیح خوب و منظم حالا باز دیده می شود که پیشنهاد معلم از برای مدرس حقوق می شود معلوم نیست

این کدام مدرسه حقوق است آیا آن مدرس حقوقی است که نه هنوز بوده اش به مجلس آمده و نه تکلیفش معلوم شده و معلوم است که ترتیبش چه شکل خواهد شد این مطلب که بنظر بنده خیلی اشکال دارد و باین ترتیب هم عقیده ندارم بلکه عقیده دارم که مدرس سیاسی و حقوق و طب این سه مدرس یک مدرس شود باین معنی که دارالفنون واقعی تشکیل بشود و شعباتی شود و شعباتی از بران آن مقرر شود که یک شبه آن هم راجع بشریات و فقه و حدیث و اصول و سایر مطالب مذهبی باشد این عقیده بنده است و این سالی پنجاه هزار تومانی که این سه مدرس حقوق می گیرد اگر صرف یک مدرس دارالفنون نمود خیلی خدمت باین آب و خاک میشود برعکس حالا معلم سی تومان حقوق میگیرد آنوقت بجای خودش ثابت مین می کند و بنده در هیچ جا نشنیده بودم که معلم مدرسه نایب بفرستد مطلب دیگر آنکه یکی از یادگارهای دوره فترت بلکه از یادگارهای آن کابینه که می خواست ایران را به یک ثمن بغس بفروشد شش نفر معلم است که از اروپا استخدام و دعوت کرده اول دکتر مجاز که مدیر انستیتو باستور است که در اوائل آوریل ۱۹۲۰ در زمان کابینه وثوق الدوله در سالی پنجاه از تومان استخدام شد که تا کنون دو سال و ده ماه می شود و تقریباً ۱۷۰ تومان تاکنون و معلم طب است که در ژانویه ۱۹۲۰ در کابینه وثوق الدوله در سالی چهار هزار تومان استخدام شد که تا کنون دو سال و یازده ماه است و تا کنون ۱۱۶۵۰ تومان حقوق برده است سوم مسیو اوژییه است که معلم فیزیک و شیمی است که در ۱۷ سپتامبر ۱۹۱۹ در کابینه وثوق الدوله استخدام شده در سالی ۲۸۰۰ تومان که تاکنون سه سال و دو ماه است و تا حالا تقریباً ۸۸۶۶ تومان پول گرفته چهارم مسیو رومانی است معام ریاضیات که در ۲۱ سپتامبر ۱۹۱۹ در کابینه وثوق الدوله در سالی دو هزار و هشتصد تومان ۲۸۰۰ استخدام شد که تاکنون سه سال و دو ماه می شود که چندی است رفته است که هر گاه بود و این حقوق را گرفته بود ۸۸۶۰ تومان شده بود پنجم یک خانم دکتر فرانسوی است که در ۱۰ مارس ۱۹۲۰ در کابینه وثوق الدوله در سالی ۳۲۰۰ تومان استخدام شده که تا کنون دو سال و ۸ ماه می شود و تا حالا ۸۵۳۳ تومان گرفته ششم آقای مولر که مدرس حقوق است ایشان هم در فروردین ۱۹۱۹ در کابینه وثوق الدوله در سالی ۴۵۹۶ تومان استخدام شده اند که تا کنون تقریباً ۳ سال است و کلیتاً ۱۳۸۰۰ تومان پول گرفته اند بکمی هم این آقایان دارند که دکترو لاند است و معلم مدرسه طب است که در اکتبر ۱۹۲۱ در کابینه آقای قوام السلطنه در سالی ۴ هزار تومان استخدام شده و تا کنون یکسال و ۳ ماه و تقریباً ۷ هزار تومان پول گرفته و جمع اینها میشود ۷۰۸۸۵ تومان ولی در صورتی که مطابق قرارداد دکترو اسامون گرفته باشد این صورت بنده از آن صورتی است که آقای الک - لقمان الملک - حکیم اعظم و علانی که هیچ طرف نسبت بدکترو لاند و اسامون آنها نیستند برای ریاضیات میرزا اسمعیل خان مرآت و مهندس الملک بیچاره که بنده او را نمی شناسم که می گویند در خانه با کمال بیچارگی نشسته باز بتصدیق اهل خبره دخلی به او ریخته ندارد و غلام حسین خان رهنما میرزا عبدالرزاق خان سرتیپ میرزا محمدخان تنکابنی باز بتصدیق اهل خبره در ریاضی و طبیعیات هیچ دخلی برومانی ندارد برای علم حقوق آقای مصدق السلطنه آقای نصرت الدوله آقای ذکاء الملک و آقای داور و ۹ نفر دیگر که اسامی آنها هم همراه بنده نیست ابتدا طرف نسبت بآقای مولر نیستند چه ضرر دارد که آن مدرس هالی را تشکیل بدهند و این آقایان بنا حکمال اقتضای در آن مدرسه رفته و اولاد های خودشان را درس بدهند و ما از زیباییگان و از این مدلت و احتیاج و از این پول دادن نجات بدهند هر کدام که دارند از مال خودشان خرج میکنند و اگر مواجب هم می گیرند بگیرند هر کدام که ندارند مواجب بآنها بدهند مطلب دیگر اینکه بنده معنی این حقوق را تفهیمم چیست آیا مقصود قوانین نکاح و مزاجت است که ما کاملاً داریم و بعد از ۱۳۰۰ واندی آنها اینکه ما می خواهیم معلم از آنها بیآوریم احکام مزاجت را از ما اخذ کرده اند الان کمی بیش از ۲۵ میلیون خانم جوان و رعناهای قشنگ بی شوهر مانده اند دارند احکام تمدد زوجات را قبول میکنند آیا این قوانین بیع و رهن وثیقه موارث نیست که ما داریم و آنها هر قدر خواستند در مدت هزار سال قانون ارث را تنظیم کنند نتوانستند حالا چند سال است از قانون اسلام مخصوصاً شریع را برداشته و ترجمه کرده اند و مطابق النمل بالنمل آنها را به موقع اجرا گذارده اند و رفتاری نمایند آیا این قوانین زمان حجر افلاس کفالت است که ما داریم اگر قانون عاریه و دیمه صالح اقرار و کالت است که ما داریم آیا قوانین قرض فرائض است قانون غصب است مضاربه است مساقات است داریم آیا قانون حباله لقطه قانون مشارکات اراضی است که برای ایران خوب است بقیه را آنچه بتواتر از اشخاص صحیح بپیش شنیده ام بقدر صد دینار برای ایران فایده ندارند حالا ببینیم و فرض کنیم که معلم دولسوز بوده اند و درس هم بقدر کفایت میدادند

می خواهم ببینم آیا ما محتاج بپروژه آن بوده ایم که آنها را دعوت کرده اند بتصدیق اهل خبره برای تمام این علوم که طب و ریاضیات و طبیعیات باشد در ایران ما با علم ترازی آنها هستند که هم مسلمان و هم ایرانی هستند و اخلاق ایرانیان را خوب می دانند مثلاً برای طب آقای امیرالمعلم الملک - لقمان الملک - حکیم اعظم و علانی که هیچ طرف نسبت بدکترو لاند و اسامون آنها نیستند برای ریاضیات میرزا اسمعیل خان مرآت و مهندس الملک بیچاره که بنده او را نمی شناسم که می گویند در خانه با کمال بیچارگی نشسته باز بتصدیق اهل خبره دخلی به او ریخته ندارد و غلام حسین خان رهنما میرزا عبدالرزاق خان سرتیپ میرزا محمدخان تنکابنی باز بتصدیق اهل خبره در ریاضی و طبیعیات هیچ دخلی برومانی ندارد برای علم حقوق آقای مصدق السلطنه آقای نصرت الدوله آقای ذکاء الملک و آقای داور و ۹ نفر دیگر که اسامی آنها هم همراه بنده نیست ابتدا طرف نسبت بآقای مولر نیستند چه ضرر دارد که آن مدرس هالی را تشکیل بدهند و این آقایان بنا حکمال اقتضای در آن مدرسه رفته و اولاد های خودشان را درس بدهند و ما از زیباییگان و از این مدلت و احتیاج و از این پول دادن نجات بدهند هر کدام که دارند از مال خودشان خرج میکنند و اگر مواجب هم می گیرند بگیرند هر کدام که ندارند مواجب بآنها بدهند مطلب دیگر اینکه بنده معنی این حقوق را تفهیمم چیست آیا مقصود قوانین نکاح و مزاجت است که ما کاملاً داریم و بعد از ۱۳۰۰ واندی آنها اینکه ما می خواهیم معلم از آنها بیآوریم احکام مزاجت را از ما اخذ کرده اند الان کمی بیش از ۲۵ میلیون خانم جوان و رعناهای قشنگ بی شوهر مانده اند دارند احکام تمدد زوجات را قبول میکنند آیا این قوانین بیع و رهن وثیقه موارث نیست که ما داریم و آنها هر قدر خواستند در مدت هزار سال قانون ارث را تنظیم کنند نتوانستند حالا چند سال است از قانون اسلام مخصوصاً شریع را برداشته و ترجمه کرده اند و مطابق النمل بالنمل آنها را به موقع اجرا گذارده اند و رفتاری نمایند آیا این قوانین قرض فرائض است قانون غصب است مضاربه است مساقات است داریم آیا قانون حباله لقطه قانون مشارکات اراضی است که برای ایران خوب است بقیه را آنچه بتواتر از اشخاص صحیح بپیش شنیده ام بقدر صد دینار برای ایران فایده ندارند حالا ببینیم و فرض کنیم که معلم دولسوز بوده اند و درس هم بقدر کفایت میدادند

را ما داریم پس این حقوق چیست که ما باید معلمش را از زندگی دنیا بیآوریم ؟ چرا بنده را نمی برند که همه اینها را مجاناً درس بدهم و اگر مقصود از حقوق این تمذیباتی است که در قانون عدلیه است و این کفریات قانون جزای عرفی است که اینها بکار ما نمی خورد و برعکس روز بروز دسته بندی وضدیت را بین ما زیا میکنند تا کم کم بجزویری و قتل میرسد اگر در یک جای دنیا مسلمانانی هستند و اهل آن مملکت تغییر از قانون اسلام رفتاری کنند و آن قوانین را با سر نیزه بعلقوم آنها فروبرده اند ولی مملکت ما مملکت مستقل اسلامی است و کسی زیر بار قوانین غیر از اسلام نخواهد رفت و مخصوصاً فلسفه این قانون جزای عرفی غلط است (همه از طرف و کلا)

صعبت از قانون جزای عرفی نیست شیخ الاسلام - بنده برای کسانی که در شجه هستند عرض میکنم فلسفه این قانون غلط است مثلاً این قانون می گوید هر انسانی هر طور جنایت قتل غارت کرد او را حبس کنید این فلسفه غلط است کسی جوان مردم را بکشد دست اندازی بناموس مردم کند یا زدی بکند آنوقت چنین کس را در باغ نگاه داشته و ناهار و شام باو می دهند ؟ کاسمش این باشد که او را حبس کرده اند ؟

حس یا حبس شاقه اینها را باید رفع کرد پس چیست این قانونیکه میخواهند برای او معلم بیارند خلاصه عقربت کسانی که باین قانون معتقدند از مقتدرات خود خواهد برگشت و بزودی خواهند فهمید که این قانون حبس بشر را اداره نخواهد کرد چنانچه عقاید شان در باره مسکرات برگشته همینطور در باب طلاق و خوردن گوشت خوک که ۲۰ سال قبل خود بنده نهی می کردم و بنده می خندیدند عقایدشان برگشته همینطور عقربت از این قوانین هم بخوانند گشت خلاصه اینست که بنده با استخدام این آقایان مخالفم و علاوه بر اینکه وجود آنها را برای ایران نافع نمی دانم مضر هم می دانم و جوانهای ما از بین میروند و مملکت روز بروز با بودن آنها رو بخرابی خواهد رفت

مغیر - آقای شیخ الاسلام بعد از اینکه برای طرح یک مقدمه که هیچ مربوط به موضوع نبود نیم ساعت وقت خودشان و مجلس را تضییع کردند بالاخره گفتند من مخالفم من تعجب میکنم با این حال چرا فرمایشات آقای زنجانی را پذیرفتند شما اگر مخالفید برای ندیده البته موافقین رأی خواهند داد و ضمناً باید عرض کنم اولاً که بهره هست و راجع به رعادات و اخلاقی هست بما بیاموزد زیرا برای اشخاص و ایراد می شود باید در حدود مطلب باشد نه اینکه بیک جماعتی توهین کنیم یا یک

رتجش هائی برای اتباع خارجه درست کنیم ما مجبوریم یک حرفهائی بزینم که مردم آنها را بخود بگیرند !!

اگر می خواهید استخدام کنید نمیخواهید استخدام نکنید آن اشخاصی که در مقابل تقاضای دولت یک خدمتی را قبول میکنند و برای کسب شرافت باین مملکت می آیند البته استفاده های مادی هم می خواهند بکنند و هیچ دولتی ندر گذشته و نه در آینده ملزم و مجبور نبوده و نخواهد بود مستخدم خارجی استخدام کنند شما مخالفید و تصدیق ندارید .

بنده برعکس موافقم و دلایل خود را هم عرض میکنم و ضمناً ساهی خواهم بود رفقای خود را افغان کنم بنده چون نمیخواهم از موضوع مسئله خارج شوم عرض میکنم این لایحه مربوط با استخدام چهار نفر معلم حقوق است نه راجع بدکترو لاند است نه مربوط بدکترو منازعت نه راجع بدکترو خدای ما خواسته که این حرفها و اظهارات را می شنود بگوید که در مجلس یک مملکتی یک حرفهائی بطور قطعی و تحقیق اظهار می شود در صورتیکه مطالب با واقع ندارد معلم حقوق را برای این می خواهیم ! علاوه بر این یک حقوقی در حقوق هست که ما آنها را نداریم یا اگر داریم بصورت تدوین عملی و اجرا هنوز در نیامده است هما یک اداراتی تشکیل دادند و یک اصول اداری اتخاذ کرده اند که این اصول و ترتیبات ما خود و اقتباس شده از اصول و ترتیبات مالک خارجه است و اینها یک تحقیقات و یک علوم خاصه لازم دارد که او را تحصیل اداری میگویند و خود این مسئله یکی از شعب خیلی مهمه علوم اروپائی است که نه مربوط بطلاق است نه مربوط به نکاح و افضا است و نه ربطی بقصاص و قهره دارد .

علاوه بر این یکی از شعب خیلی مهم حقوق که هما می خواهید برایش معلم بیآورید حقوق مالیه است که مخصوصاً با این اصلاحاتی که امروزه برای مالیه مملکت در نظر گرفته شده مجبورید علوم مختصه آنرا بزبان خارجه تحصیل کنید تصور بفرمایید تحصیل این رشته عمل مثل اعداد ریاضی است غیر متأسفانه اینطور نیست و آموختن آن یک تحصیلات و زحمات مخصوص لازم دارد عقاید و اصول مختلفه قید دارد که در تمام آنها باید تعمق کرد قضاوت و اجتهاد کرد تا بتوان در آن فن متخصص شد دیگر از رشته علوم که می خواهیم برای آن معلم بیآوریم مسئله حقوق بین الملل زیرا ما میخواهیم باتمام دول همدانها داشته باشیم وزیر مختار بفرستیم و وزیر مختار از آنها بطلبیم بالاخره روابط بین المللی داشته باشیم و برای اینکار خودمان کارکن و اعضاء ادارات مخصوصاً

آنهاست که در وزارت خارجه هستند باید حقوق بین المللی بدانند و اینها هر کدام خودش یک میثت علیحده از شعب علم حقوق است و ابتدا در شمار آگاهی که فرمودید نیست و مسئله راجع است به نامه که بین دول بسته میشود و مربوط به تکمیل تاریخ روابط بین المللی است و هر کدام از اینها یک فن مخصوص است که دانستن آن فوق العاده مهم و مشکل است پس ما معلم حقوق را برای این چیزها می خواهیم معلم حقوق را میخواهیم برای اینکه باخارجه روابط تجارتنی داشته باشیم و از اصول اقتصاد آنها بطور اساسی مسبوق و مستحضر باشیم به عبارت آخری علم قوانین اقتصادی آنها را بدست بیاریم و به آن اصول آشنا شده قسمتهای عملی تجارت آنها را بیاموزیم و این شق هم خودش یکی از شقوق مهمه علم حقوق است

حالا منی دانم آقای شیخ الاسلام لفظ حقوق را بطور تعبیر کردند اگر مقصود در الفاظ است که یعنی اینکه حقوق در اصطلاح اروپائی و آن اصطلاحی که ما امروزه به آن حقوق می گوئیم شامل چه چیزهائی است اگر این است که بنده شقوقی را عرض کردم حقون بین الملل اقتصاد مالیه تجارت شامل حقوق اداری و تشکیلاتی است و شامل حال تمام آنها است ما معلم را برای این می خواهیم که این شقوق مختلفه حقوق را یاد بدهد چرا ؟

برای اینکه افلا اینها بتوانند مقایسه کنند وضعت آنها را بفهمند تا بیا برای آنکه در آن قسمتهاییکه ما تقلید کرده ایم در عمل راجع بتشکیلات و روابط بین خودمان با مالک خارجه و مجبوراً از آنها تبعیت کردیم باید از قوانین آنها با اطلاع باشیم ما برای این معلم می خواهیم والا ما آنها را نه برای قانون نویسی می خواهیم و نه بآنها گفته ایم که قوانین مملکت ما خوب نیست و ما قوانین مملکت خودمان را بیآورید پس تصدیق بفرمایید که از نقطه نظر لزوم خوب بودن برای یک مملکتی در قرن بیستم بقول بعضی از ناطقین که فرمودند برای مملکتی که از قافله تمدن دور است اطلاع پیدا کردن از این چیزها علاوه بر اینکه ضرر ندارد بلکه خوب است و هیچ خللی بسائل عقیده مسلکی و مذهبی ما نمی تواند وارد نماید بلکه بالعکس خوب است در آنها احاطه و بصیرت پیدا کنیم و علمی مخصوص اگر این احاطه و بصیرت را اشخاص پیدا کنند که در رشته های علوم خودمان هم بصیرت و احاطه کامل دارند می تواند از برای مملکت نافع باشد اما این را که آقای شیخ الاسلام فرمودند ما محتاج نیستیم که برویم یک معلمینی از اروپا بیآوریم یک اشخاصی را داریم که آنها می توانند از عهده این خدمت عموماً برآیند البته متتهای آرزو و آمال ما این است که

يك روزی ما اینطور اشخاص را دارا باشیم ولی چون اسم بنده را جزو اسم آن اشخاص بردید اجازه بفرمایید يك حقایق را اول اینکه اشخاص دیگری که اسمشان با بنده برده شد رضای نباشند عرض کنم معلمی خصوصاً معلمی بطرز اروپائی اولاً دو نوع تخصص می خواهد یکی تخصصی در فن مثلاً حقوق همانطور که عرض کردم جوانی که از تحصیلات مقدماتی فارغ شده می خواهد در خط حقوق تحصیل کند وارد مدرسه حقوق میشود سه سال متوالی در مقدمات حقوق تحصیل می کند (و این ترتیبی را که عرض میکنم راجع بفرانسه است) جا های دیگر شاید يك مختصر تغییر داشته باشد ولی اصولاً یکی است و در این ۳ سال مقدماتی در شب مغتلفه که عرض کردم آنها را باو تدریس می کنند پس از آنکه امتحانات را دادارای يك رتبه درجه می شود که باو ایسانیه می گویند اگر در اینجا تحصیلات خود را ختم کرده اند از مدرسه خارج شود این دیپلم باو حق و کبیل شدن در هدایه میدهد پس از آنکه مدتی هم برود در معاکم و در زیر دست و کلای و رزیده عمل بکند و آنجا ورزیده بشود پس از مدتی می تواند وکالت کند اگر بخواهد تحصیلاتش از این درجه هم تجاوز کند دو سال دیگر هم تحصیل کرده و دکترا میشود ولی در اینجا تحصیلات منتهی میشود و از او می پرسند در کدام یکی از این قسمتها می خواهی متخصص شوی در قسمت حقوق عمومی یا خصوصی یکی از این دو تارا انتخاب میکنند وقتی که انتخاب کرد اگر حقوق عمومی را خواست بخواوند حقوق بین الملل و امثال آنها باو درس داده می شود و اگر بخواهد حقوق خصوصی را تحصیل کند تاریخ مدنی و تاریخ رم قدیم و تمام این قسمتهائی که نزدیک و مربوط بآن علم است تحصیل میکنند و وقتی که دکترا شد بازمعلم نیست و اگر بخواهد معلم شود باز بایستی يك تحصیلات دیگری کرده و متخصص تر شود باید در حقوق عمومی یا خصوصی یکی دو سال کار کند همین طور بعضی مسائل دیگر را هم بایستی تحصیل کند و پس از آنکه ۴ سال تحصیل کرد (اگر زده) میشود که هنوز معلم نشده و بعد هم باید باز يك مقاماتی را طی کند که بتواند معلم شود پس معلم يك علم مخصوص دارد مخصوصاً معلم بطرز اروپائی یکی از رفقای بنده بگروزی در اینجا اظهار داشتند که اگر صرف میرخوانده است صرف میر درس بدهد و اگر عوامل خوانده است عوامل درس بدهد در این مسائل اینطور نیست فایده ندارد نه گوینده و نه شنونده استفاده نمیکند و معلم بایستی تحصیل داشته باشد یکی از مسائل دیگر این است که معلم باید تمام وقتش و تمام قوایش را مصروف باینکار بکند يك کاری نیست که انسان

بتواند آن را بقدر مسائل فرضی عمل بکند و اگر بخواهد بکند فایده و نتیجه ندارد فقط تفننی کرده ولی اگر بخواهد درس آزاد و با کفترانس بدهد خوب است ولی معلمی که شاگرد بخواهد بار بیارود آنهم شاگرد متخصص معلوم عالی باید تمام وقتش را مصروف کند و مطالعه کند و حواسش جمع کار باشد و این اشخاص را که اسم بردید هیچکدام از درجه دکترائی بالاتر نیستند و شاید در حدود ایسانیه با قدری بالا باشند تخصص کامل ندارند ضمناً در مملکت خودشان گرفتار هزار نوع بلیه دیگر میشوند خود متار که را خود آقای شیخ الاسلام خوب میدانند که تمام چیزها را از یاد آدم میبرد این ها می آیند در چرخ و جریان سیاست می افتند و آنهایی که احتیاج دارند عقب نوکری در ادارات میروند اینها ماغشان حاضر برای معلمی نیست بلکه اگر يك معلمی داشته باشد آنوقت يك قسمت از این اشخاص که اسم بردید و آنها را هم دولت شما از هر جهت تأمین کند چون هر کس را از يك راهی بایست تأمین کرد یکی را از حیث احتیاجات مالی و زندگی و یکی را از حیث اختلالات فکری و بدهم يك معلمین اروپائی را با آنها شریک نمایند که تدریس کند آنوقت ممکن است يك روزی از خودمان بتوانیم شاگردانی داشته باشیم که آنها هم بتوانند بروند يك تحصیلات عالی تری در اروپا کرده و برگردند شاید بتوانند معلمی بکنند حالا عرض میکنم که اگر آقایان نمایندگان مجلس شورای ملی در این موقع دنیا باو این وضع اختلاط تمام جامعه ما و ارتباطی که با مثل اروپا داریم اگر تصویب داشتن این شقوق مغتلفه که ذکر کردم برای اهالی مملکت خودمان و جوانهای آتی شما که باید و کلای آتی و وزرای آتی و زمامداران آتی این مملکت باشند اگر برای آنها این علوم را لازم می دانند قطعاً باید رضای باشید که يك معلمینی بیآورند نمی گویم اشخاص را بیآورند که لیاقت نداشته باشند بلکه اشخاصی را بیآورند که حقیقتاً لایق باشند و این راه تصور نکنید که ما که در این مملکت هستیم با این احتیاجات و گرفتاریها که داریم بتوانیم من به الکفایه بشویم برور باید در این خط کار کرد اینها يك چیزهائی است تدریجی برور باید درست شود

رئیس - چند دقیقه تعطیل میشود در این موقع جلسه برای نفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید

رئیس - چون ظهر است جلسه ختم می شود و جلسه آتی روز شنبه دستور اولاً بقیه مذاکرات راجع بکنترت معلمین حقوق در تالیف لایحه فقط

میرزا محمد نجات - ساعتش را هم

معمین نمایند
از طرف بعضی از نمایندگان گفته شد سه ساعت و ربع تعیین شود
رئیس - رأی می گیریم سه ساعت و ربع آقایانی که سه ساعت و ربع را تصویب می کنند قیام نمایند
(اغلب قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد آقایان تدین (اجازه)
قدین - يك اعلانی در مشهد از طرف رئیس طرق شوسه خراسان و سیستان از طرف میرزا احمد خان حیدری طبع شده يك نسخه آنرا برای نماینده محترم سیستان فرستاده اند و خیلی جالب دقت و توجه است و مبنی است بر اینکه بطور سخره و بیکاری يك عده از مردمانی که ساکن اطراف راه مشهد و طهران هستند معین شوند برای ساختن راه و مطابق موادی که در این جا نوشته شده است ممکن است يك زحمت فوق العاده برای راه باشد مقصود این بود عبارتی که در این اعلان نوشته شده بمرض برسانم و اگر آقایان موافقت بفرمایند از طرف ریاست نوشته شود که این اعلان متروک شود و طرزی اتخاذ شود که موجب ضرر و صدمه برای راهبا و ساکنین نباشد.
اولاً می نویسد

اعلان

چون بر حسب امر مبارک بندگان حضرت اشرف اعظم آقای وزیر جنگ دامت شوکت اداره از ۲۵ برج عقرب شروع بتسطیح راه طهران می نماید و محض تسهیل عبور و اقل چرخ دار در نظر گرفته است که قبلاً قسمتهای کویر راه که بین عباس آباد و مزینان و همچنین بین نیک کلیه درونشاپور واقع است اصلاح نموده پس از آن ساختمان سایر قسمتها و ویل بندیهای آن بپردازد که انشاء الله بزودی خط مشهد شاهرود کاملاً دائر بشود ولی نظر باینکه انجام این مقصود که مخارج گزاف دارد باوضع مالیه امروزه مملکت بدون همراهی و مساعدت ملی منتفع الحصول بود لذا برای حل این مشکل نظر با اهمیت مقصود اداره با تصویب اولیای امور چنین مقتضی دید که بعنوان کمک خرج ساختمان راه از ۱۵ برج جاری بتوسط باجگیر خانهای سبزوار و نیشابور و رباط کلمه و طرق نسبت بکلیه وسایل نقلیه که بین سبزوار و مشهد مقدس حرکت می کند دولت تفرقه باج و راه های مملکتی را بموقع اجرا بگذارد تا این که بتواند از این محل بانجام مقصود موفق گردد و قرار است بطوریکه صاحبان آبادیهای اطراف جاده از بابت دادن عماله ایلچارد در این مورد باین اداره وعده مساعدت داده اند صاحبان وسایل نقلیه نیز از بذل مساعدت مضایقه بفرمایند رئیس اداره طرق شوسه

خراسان و سیستان
امضاء احمد حیدری
دستور العمل
مأمورین فنی اداره طرق شوسه خراسان و سیستان راجع باستفاده از اهل محل جهت تسطیح راه تهران
۱ - بحکم ایالت خلیفه خراسان و سیستان آبادی های اطراف جاده تهران باید صدی چهل جمعیت ذکور خود را که از بیست الی ۳۵ سال دارند و سالم و قوی باشند با آلات عملگی شخصی برای خدمت راهسازی بدهند
۲ - روساء و مأمورین امنیه عرض راه مکلف هستند بر حسب اخطار رئیس تعمیرات یا مباشر و سردرسته عملیات که از طرف اداره راه هستند بکند خدایان آبادی های نقطه مقرر اطلاع بدهند که عملیات نفر لازم است و در کدام محل باید حاضر شوند کدخدایان نیز آن عملیات را مطابق ترتیبی که معین شده است از میان اهل آبادی سوا کرده بسر کار می فرستند
۳ - راهبا یی قابل خدمت که برای راهسازی جلب می شوند باید از آبادیهائی باشند که در مسافت سه فرسخ اطراف جاده واقع شده اند و هر يك از آنها در روز يك قران حق مزد خواهند داشت که در محل از صندوق اداره راه باید بآنها داده شود بملایه بمقتضای فصل و محل مأمورین اداره باید وسایل آسایش آنها را از حیث منزل و آب فراهم نمایند تا بتوانند بدون تحمل صدمه و زحمت فوق العاده از عهده انجام خدمت ملی بر آیند
۴ - ابتداء وانتهای موقع کار را بجهت عملیات رئیس تعمیرات و یا مباشر کار مطابق بعملجانی که از طرف اداره راه دارد معین می کند ولی در هر صورت مدت خدمت اجباری آن ها نباید از ۱۵ روز تجاوز نماید
۵ - عملجانی که از آبادیهای دورتر از دوهزار ذرع حاضر می شوند و باید مدت معین کار بکنند هر چند روزيك دفعه توسط عملیات محل خود عرض می شوند این قسم عملیات تا اختتام کار حق مراجعت بعمل خود نخواهند داشت و مدت کار کرد این قبیل عملیات را رئیس تعمیرات یا مباشر کار در محل خود معین می نماید
۶ - در موقع اختتام کار با تغییر محل ساختمان رئیس تعمیرات و یا مباشر کار بر حسب عملیات حاضره عملیات آن محل را مرخص کرده در عوض از آبادی های دیگر که در حدود آنها باید راه ساخته شود عمله را توسط مأمورین امنیه جلب می نماید
رئیس اداره طرق شوسه خراسان و سیستان
امضاء احمد حیدری
بنده دیگر محتاج نمی دانم که بعد از قرائت این اعلان صحبت کنم اگر آقایان

موافقت باین ترتیب بنده هم عرضی ندارم و در صورتی که یقین دارم که هیچیک از آقایان حاضر نیستند بشنوند یا ببینند این طور عملیات بشود یقناً هزار گونه زحمت و بدبختی برای اهالی خواهد بود بنده پیشنهاد می کنم که از طرف مجلس مقدس فوراً بدولت نوشته شود که این ترتیب را متروک دارند
رئیس - آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)
محمد هاشم میرزا - عرض میکنم قریب سیزده چهارده تلگراف به همین مضامین از مشهد و نیشابور هم برای وزارت و هم برای نمایندگان خراسان به بنده رسیده با وزارت فواید عامه مذاکره کردم و تلگراف کرده از ایالت استعلام کردند و تلگراف شد این ترتیب را نسخ کنند و فراری برای ساختن راه بدهند در قسمت اول که نسخ شده ولی در قسمت دوم دیگر اطلاعی ندارم
رئیس - اگر مخالفی نیست همین طور نوشته شود
آقای دانش - (اجازه)
دانش - عرایض بنده گفته شد
رئیس - آقای متمدن السلطنه (اجازه)
متمدن السلطنه - در قوس گذشته يك طرح قانونی راجع تقشیش مالیاتهای غیر مستقیم بنده پیشنهاد نموده و سی و دو نفر هم از نمایندگان امضاء کرده اند و کمیسیون قوانین مالیه ارجاع شده و هنوز از کمیسیون مالیه در این موضوع رایرتی داده نشده می خواهم از حضور رئیس استعفا بکنم بدولت مراجعه شود که با موافقت رئیس کل مالیه در این موضوع اقدام شود
رئیس - ممکن است به کمیسیون گفته شود که کمیسیون بدولت مراجعه کند
معاون وزارت عدلیه - چند فقره از لوائح دولت است که بین الشورین است یکی شور و دوم قانون هیئت منصفه و یکی هم تصویب عهدنامه ایران و افغانستان بنده تقاضا می کنم که جزو دستور یکی از جلسات شورای شنبه یا یکشنبه بشود
رئیس - جزو دستور شنبه می شود چون يك شعبه راجع بیودجه است
آقای سلیمان میرزا (اجازه)
سلیمان میرزا - قسمت دومی که آقای منصور السلطنه تقاضا کرده اند یعنی ضمیمه شدن يك ماده ب مواد عهدنامه افغانستان این مسئله در کمیسیون خارجه یکدفعه عنوان شد و دیگر از طرف وزارت امور خارجه نیامدند عنوان کنند امروز عصر کمیسیون خارجه منعقد است و اگر هیئت دولت میل داشته باشند جزو دستور شود امروز عصر باید تشریف بیآورند و با حضور ایشان در کمیسیون مطرح

شده و رایرتش تقدیم مجلس شود که بعد جزو دستور گذارده ولی حالا کمیسیون خارجه از این مطلب اطلاعی ندارد و چون تصمیمی در این باب اتخاذ نکرده و ناقص می داند نمی توان جزو دستور گذاشت
رئیس - پس راجع بقانون موقتی هیأت منصفه مخالفی نیست
(گفتند خیر)
رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
آقا سید یعقوب - چون يك تلگرافی از آذربایجان راجع بمسئله کبریت سازی به کمیسیون عرایض آمده بود و آن مسئله از کمیسیون فواید عامه گذشته و وضع و توزیع شده است اگر مجلس صلاح می داند جزو دستور شود
رئیس - روز شنبه اگر وقت باقی ماند مطرح می شود
مجلس سه ربع ساعت از ظهر گذشته ختم شد
رئیس مجلس مؤتمن الملک جلسه ۱۸۰
صورت مشروح مجلس یوم شنبه دهم برج قوس ۱۳۰۱ - مطابق دوازدهم ربیع الثانی ۱۳۴۱
مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید
(صورت مجلس یوم پنجشنبه هشتم قوس را آقای امیر ناصر قرائت نمودند)
رئیس - صورت جلسه ابراری ندارد؟
(اظهاری نشد)
رئیس - دو فقره لایحه از طرف دولت رسیده است یکی راجع به قانون استعفا حکام محاکم عدلیه دیگری لایحه اعطای امتیاز راه مازندران به مسعود الملک
آقای سلیمان میرزا (اجازه)
سلیمان میرزا - بنده در دستور عرض دارم
رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی (اجازه)
حاج میرزا مرتضی - چند جلسه قبل از این آقای آقا سید یعقوب راجع به مسائلی که آقای ناظم العلماء در روزنامه درج نموده و نسبتی که به یکی از و کلاه داده بودند سؤال نمودند که آیا مقصود ایشان یکی از افراد هیئت متعده بوده است یا خیر؟ ایشان فرمودند خیر مقصودشان از افراد هیئت متعده نبوده است و آقای دست غیب هم در همین زمینه از ایشان سؤال فرمودند که آیا مقصودشان از افراد بی طرف بوده است یا نه؟ ایشان در جواب فرمودند معلوم می کنم و در مجلس حواهم گفت که مقصود من کی بوده است و تا بحال بمللی که اظهار نفرموده اند و این مسئله برای هیئت بی طرف